

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๖๔
(รณนตร์ของกลางที่ยึดไว้ ถ้าปรากฏภายหลังว่าผู้ต้องหาได้รับโอนมา
โดยไม่รู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยลักลอบหนีศุลกากร
หรือเลี่ยงอากร หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาแล้ว
จะตกเป็นของแผ่นดินหรือไม่)

กรมศุลกากร ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๐๕/๐๕๓๒๔ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔
หาหรือปัญหาข้อกฎหมายโดยมีข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้
อายัดรถยนต์ของนายชำนาญ พิมพิสุทธิ์ จำนวน ๑ คัน ที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ต่อมา
เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ ได้ทำการจับกุมตัวนายชำนาญฯ และยึดรถยนต์คันดังกล่าวไว้ โดย
กล่าวหาว่านำรถยนต์หลบหนีศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักรอันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗^๑
แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๖๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร
(ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือชื่อหรือรับไว้ด้วยประการใด ๆ ซึ่งของอันตนรู้หรือน่าเข้ามาใน
ราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากร ข้อห้าม ข้อจำกัด อันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวิ^๒ แห่ง
พระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ.
๒๕๕๙ และได้ส่งรถยนต์ของกลางให้กรมศุลกากรประเมินราคาอากรและเก็บรักษาระหว่างคดี
พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนและเสนอความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาในข้อหาดังกล่าว

^๑ มาตรา ๒๗ ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัดหรือของต้องห้าม
หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือส่ง หรือพาของเช่นว่านี้ออกไป
นอกพระราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือ
ย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือกำปั่น ทำเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า
ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม
หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำการใด
แก่ของเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษี
ศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้า
ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ โดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็ดี หรือหลีกเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่
ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่
เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

^๒ มาตรา ๒๗ ทวิ ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้
โดยประการใดซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากร ข้อห้ามหรือข้อจำกัด มี
ความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้ง
ปรับทั้งจำ

ข้างต้น แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาเพราะพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง โดยให้เหตุผลว่ารถยนต์ของกลางได้มีการโอนมาก่อนที่ผู้ต้องหาจะรับโอนมาแล้วสองทอด การโอนและย้ายได้มีการตรวจสภาพทุกครั้งจากกองทะเบียนต่างจังหวัด และกองทะเบียน กรมตำรวจ ผู้ต้องหาจึงไม่อาจทราบได้ว่ารถยนต์ของกลางมีความเป็นมาอย่างไร และพนักงานอัยการได้แนะนำให้พนักงานสอบสวนดำเนินการกับรถยนต์ของกลางรายนี้ตามมาตรา ๘๕^๓ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรมตำรวจมีความเห็นเกี่ยวกับรถยนต์ของกลางในคดีนี้ว่า รถยนต์ดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรแล้ว เพราะเมื่อปรากฏว่าได้นำเข้าในราชอาณาจักรโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗^๔ และมาตรา ๒๗ ทวิ^๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ รถยนต์ดังกล่าวจึงเป็นของอันพึงต้องรับตามมาตรา ๑๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิไม่ยื่นคำร้องเรียกเอาภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานได้ยึดไว้ จึงถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่เจ้าของและได้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๒๔^๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ และกรมตำรวจแนะนำให้กรมศุลกากรพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับของกลางรายนี้ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรต่อไป

กรมศุลกากรเห็นว่า ของที่จะตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๒๔^๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ นั้น ควรเป็นของอันพึงต้องรับตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และในกรณีที่เจ้าของรถยนต์เป็นผู้รับโอนมาโดยไม่รู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาโดยลักลอบหนีศุลกากรหรือหลีกเลี่ยงอากรก็ดี หรือในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ดี อาจมีความเห็นว่าของดังกล่าวไม่น่าเป็นของอันพึงต้องรับ เพราะการริบทรัพย์เป็นโทษทางอาญาอย่างหนึ่ง ถ้าวินิจฉัยของบุคคลที่มีได้กระทำความผิดก็เท่ากับเป็นการลงโทษผู้สุจริต ฉะนั้น อายุความตามนี้

^๓ มาตรา ๘๕ เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหาและยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

การค้นนั้นจักต้องทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้ต้องหาต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น

สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

^๔ โปรตดูเชิงอรรถที่ (๑)

^๕ โปรตดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๖ มาตรา ๑๗ ของใด ๆ อันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๖๙ ประกอบด้วยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๕๔๒ ท่านให้ริบเสียสิ้น โดยมีพักต้องคำนึงว่าบุคคลผู้ใดจะต้องรับโทษหรือหาไม่

^๗ มาตรา ๒๔ สิ่งใด ๆ อันจะพึงต้องรับตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานศุลกากร พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ มีอำนาจยึดในเวลาใด ๆ และ ณ ที่ใด ๆ ก็ได้

สิ่งที่ยึดไว้นั้น ถ้าเจ้าของหรือผู้มีสิทธิไม่มายื่นคำร้องเรียกเอาภายในกำหนดหกสิบวันสำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด สามสิบวันสำหรับสิ่งอื่น นับแต่วันที่ยึด ให้ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่เจ้าของและให้ตกเป็นของแผ่นดิน

^๘ โปรตดูเชิงอรรถที่ (๓)

มาตรา ๒๔^๙ อาจนำมาใช้กับกรณีนี้ไม่ได้ กรมศุลกากรจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าวพร้อมทั้งฟังคำชี้แจงของผู้แทนกรมศุลกากรและผู้แทนกรมตำรวจแล้ว ผู้แทนกรม ตำรวจชี้แจงว่า รถยนต์คันที่ถูกลักขโมยมีเลขหมายประจำเครื่อง เจ้าพนักงานตำรวจผู้ยึด รถยนต์คันนี้สงสัยว่า อาจลักลอบนำเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วแก้ไขเลขหมายเครื่องยนต์ให้ตรงกับทะเบียน แต่ไม่มีข้อเท็จจริงแน่ชัดว่าได้ลักลอบนำเข้ามาจริงหรือไม่ ต่อมาได้มีการจดทะเบียน รถยนต์คันนี้อีกสองทอดจนถึงนายชำนาญฯ เจ้าของคนปัจจุบัน กรณีนี้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ ฟ้องนายชำนาญฯ ผู้ต้องหาเพราะพยานหลักฐานไม่พอฟ้องและรถยนต์ดังกล่าวได้มีการโอน มาแล้วสองทอด ผู้ต้องหาไม่อาจทราบได้ว่ารถยนต์คันนี้มีความเป็นมาอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เห็นว่า เมื่อผู้แทน กรมตำรวจชี้แจงดังกล่าว จึงไม่มีข้อเท็จจริงว่ารถยนต์คันนี้ได้นำเข้าในราชอาณาจักรโดย หลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรอันจะเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๙๐ ส่วนข้อ กล่าวหาที่ว่าผู้ต้องหาได้รับซื้อหรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งของอันตนรู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรอันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวิ^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ นั้น เมื่อ ฟังไม่ได้ว่ารถยนต์คันนี้ได้ลักลอบนำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากร ความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวิ^{๑๒} ย่อมไม่เกิดขึ้น และความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวิ^{๑๓} นี้ก็ไม่อาจนำ มาตรา ๓๒^{๑๔} มาใช้บังคับในการรับได้ เพราะเป็นบทบัญญัติให้รับของกลางที่นำเข้ามาใน ราชอาณาจักรที่ยังมิได้เสียค่าภาษีฯ การรับของกลางในความผิดตามมาตรา ๒๗ ทวิ^{๑๔} มิได้มี บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติศุลกากรฯ จึงอยู่ในบังคับว่าด้วยการรับทรัพย์สินทั่วไปตามมาตรา ๓๓^{๑๖}

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗)

^{๑๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^{๑๔} มาตรา ๓๒ เรือชนิดใด ๆ อันมีระวางบรรทุกไม่เกินสองร้อยห้าสิบตันก็ดี รถ เกลวียน ยานพาหนะ หีบ หรือภาชนะอื่นใดก็ดี หากใช้ในการย้ายถอนซ่อนเร้น หรือขนของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือที่ ต้องจำกัด หรือต้องห้าม ท่านว่าให้รับเสียสิน และถ้ามีของอื่นรวมอยู่ในหีบห่อ หรือภาชนะอื่น หรือในรถ เกลวียน ยานพาหนะ อันปรากฏว่า มีของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือที่ต้องจำกัด หรือต้องห้ามนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าให้รับ ของนั้น ๆ เสียด้วยดุษณี

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^{๑๖} มาตรา ๓๓ ในการรับทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจรับตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทรัพย์สินดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

แห่งประมวลกฎหมายอาญาและการขอคืนของกลางต้องนำมาตรา ๓๖^{๑๓} แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ จะนำมาตรา ๒๔^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ ๑ มาใช้บังคับมิได้ ดังนั้น ความเห็นของกรมศุลกากรจึงเป็นการชอบแล้ว

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๖๙

(๑) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(๒) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

^{๑๓} มาตรา ๓๖ ในกรณีที่ศาลสั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำเสนอของเจ้าของแท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของแท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗)